

SS

2323

ਸਲਾਨਾ ਪਰੀਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ

ELEMENTS OF BOOK KEEPING-II (TP) THEORY

(Business and Commerce Group)

(Taxation Practices Trade)

Paper-I

(Punjabi, Hindi and English Versions)

(Evening Session)

Time Allowed : 2 Hours

Maximum Marks : 30

(Punjabi Version)

- ਨੋਟ: (i) ਆਪਣੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਦੇ ਟਾਈਟਲ ਪੰਨੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ ਵਾਲੇ ਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਾ-ਕੋਡ/ਪੇਪਰ-ਕੋਡ 190 ਚਰਚ ਦਰਜ ਕਰੋ ।
- (ii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਲੈਂਦੇ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਪੰਨੇ ਗਿਣ ਕੇ ਦੇਖ ਲਓ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਟਾਈਟਲ ਸਹਿਤ 28 ਪੰਨੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੀਕ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਹਨ ।
- (iii) ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪੰਨਾ/ਪੰਨੇ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨ/ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ।
- (iv) ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਭਾਗ ਹਨ (ਭਾਗ-I, ਭਾਗ-II ਅਤੇ ਭਾਗ-III) ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 19 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ।
- (v) ਭਾਗ-I ਵਿੱਚ 10 ਬਹੁ-ਚੋਣ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦਾ 1 ਅੰਕ ਹੈ । ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ।
- (vi) ਭਾਗ-II ਵਿੱਚ 7 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੇ 3 ਅੰਕ ਹਨ । ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ 5 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਲ ਕਰੇ । ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ।
- (vii) ਭਾਗ-III ਵਿੱਚ 2 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੇ 5 ਅੰਕ ਹਨ । ਉਮੀਦਵਾਰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ 1 ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਹਲ ਕਰੇ । ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ।

ਭਾਗ-I

10×1=10

1. ਟ੍ਰਾਇਲ ਬੈਲੈਂਸ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ :

- (ੳ) ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ
- (ਅ) ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ
- (ੲ) ਅੰਤਿਮ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ
- (ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ

1

2. ਬੈਂਕ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਬਿਆਨ ਕਿਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? 1
- (ੳ) ਬੈਂਕ (ਅ) ਲੈਣਦਾਰ
- (ੲ) ਗਾਹਕ (ਸ) ਇਹ ਸਾਰੇ

3. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦਾ ਮੇਲ ਕਰੋ : 1
- ਕਾਲਮ-I
- (ੳ) ਮੌਜੂਦਾ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਾਹਕੀ (i) ਨਕਦ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੈਸ਼ ਬੁੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ
- (ਅ) ਖਾਸ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਾਨ (ii) ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਖਾਤੇ (ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ)
- (ੲ) ਰਸੀਦ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਸਾਰ (iii) ਪੂੰਜੀ ਰਸੀਦ

4. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਦਾ ਮੇਲ ਕਰੋ : 1
- ਕਾਲਮ-I
- (ੳ) ਅੰਤਿਮ ਸਟਾਕ ਨੂੰ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (i) ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ
- (ਅ) ਪ੍ਰੀਪੇਡ ਖਰਚ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ii) ਵਪਾਰਕ ਖਾਤੇ ਦਾ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਪੱਖ ਅਤੇ ਸੰਪਤੀਆਂ
- (ੲ) ਡਿਪ੍ਰੀਸੀਏਸ਼ਨ (depreciation) ਨੂੰ ਡੈਬਿਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (iii) ਸੰਪਤੀਆਂ
- (ਸ) ਬਕਾਇਆ ਖਰਚੇ ਹਨ (iv) ਲਾਭ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਖਾਤਾ

5. ਗੈਰ-ਲਾਭਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਉਦਾਹਰਨ _____ ਹੈ । (ਇੱਕ ਭਾਈਵਾਲੀ ਫਰਮ/ਹਿਸਪਤਾਲ) 1
6. ਰਸੀਦ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਖਾਤਾ _____ ਹੈ । (ਅਸਲ ਖਾਤਾ/ਨਾਮਮਾਤਰ ਖਾਤਾ) 1
7. ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ, ਹਰੇਕ ਸਾਥੀ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ _____ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । (ਅਸੀਮਤ/ਸੀਮਤ) 1
8. ਸਦਭਾਵਨਾ (goodwill) ਇੱਕ ਅਟੁੱਟ ਸੰਪਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਪੂੰਜੀ ਸੰਪਤੀ ਵੀ ਹੈ । (ਸਹੀ/ਗਲਤ) 1
9. ਪੁਰਾਣਾ ਅਨੁਪਾਤ - ਨਵਾਂ ਅਨੁਪਾਤ = ਲਾਭ ਅਨੁਪਾਤ । (ਸਹੀ/ਗਲਤ) 1
10. ਭਾਈਵਾਲੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਲਿਖਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ 'ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਡੀਡ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । (ਸਹੀ/ਗਲਤ) 1

ਭਾਗ-II

5×3=15

11. ਟ੍ਰਾਇਲ ਬੈਲੈਂਸ ਦੇ ਕੀ ਫਾਇਦੇ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ ? 3
12. ਬੈਂਕ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਸਟੇਟਮੈਂਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਉਦੇਸ਼ ਹਨ ? 3
13. ਘਟਾਓ (depreciation) ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਤਮਕ ਕਾਰਨ ਕੀ ਹਨ ? 3
14. 'ਪੂਰੀ-ਅਦਾਇਗੀਸ਼ੁਦਾ ਕਿਰਾਏ' (prepaid rent) ਅਤੇ 'ਬਕਾਇਆ ਤਨਖਾਹਾਂ' (outstanding salaries) ਲਈ ਅੰਤਿਮ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦਿਖਾਓ । 3

15. गैर-लाभकारी संगठन लਈ लेखाकारी दे अपीन स्रतं नुं परिभाषित करे : गार्की (Subscription), दान (Donation) अते विरासत (Legacy) । 3
16. पारटनरशिप अैकट दे उगित डराईंग 'ते विआज अते पुंजी ते विआज लਈ गठनावां दिखौ । 3
17. सद्भावना (goodwill) दे मुलांकट नुं निरपारत करन वाले कारक की हन ? 3

भाग-III

1×5=5

18. डारीदारी डीड दी अठहँद विंच लागू हँट वाले पृषंयां नुं लिखे । सधिर अते उतराअ-चञ्जाअ (fixed and fluctuating capital) वाले पुंजी धातियां दी विआधिया करे । 5
19. टैली नुं परिभाषित करे । टैली विंच वँध-वँध उरुं दे वाडुचर दी वरतँ की है ? 5

(Hindi Version)

- नोट: (i) अपनी उत्तर-पुस्तिका के मुख पृष्ठ पर विषय-कोड/पेपर-कोड वाले खाने में विषय-कोड/पेपर-कोड 190 अवश्य लिखें ।
- (ii) उत्तर-पुस्तिका लेते ही इसके पृष्ठ गिनकर देख लें कि इसमें मुख पृष्ठ सहित 28 पृष्ठ हैं एवं सही क्रम में हैं ।
- (iii) उत्तर-पुस्तिका में खाली छोड़े गए पृष्ठ/पृष्ठों के पश्चात् हल किए गए प्रश्न/प्रश्नों का मूल्यांकन नहीं किया जाएगा ।
- (iv) प्रश्न-पत्र में तीन भाग (भाग-I, भाग-II तथा भाग-III) शामिल हैं, जिनमें कुल 19 प्रश्न हैं ।
- (v) भाग-I में 10 बहुविकल्पीय प्रश्न हैं, जिनमें से प्रत्येक प्रश्न 1 अंक का है । उम्मीदवार को सभी प्रश्न हल करने अनिवार्य हैं ।
- (vi) भाग-II में 7 प्रश्न हैं, जिनमें से प्रत्येक प्रश्न के 3 अंक हैं । उम्मीदवार को इनमें से किन्हीं 5 प्रश्नों को हल करना है । एक प्रश्न के दो या दो से अधिक भाग हो सकते हैं ।
- (vii) भाग-III में 2 प्रश्न हैं, जिनमें से प्रत्येक प्रश्न के 5 अंक हैं । उम्मीदवार को इनमें से किसी 1 प्रश्न को हल करना है । एक प्रश्न के दो या दो से अधिक भाग हो सकते हैं ।

भाग-I

10×1=10

1. ट्रायल बैलेंस मदद करता है : 1
- (क) वित्तीय स्थिति को पहचानने में
- (ख) सभी प्रकार की त्रुटियों का पता लगाने में
- (ग) अंतिम खातों की तैयारी करने में
- (घ) इनमें से कोई नहीं
2. बैंक समाधान विवरण किसके द्वारा तैयार किया जाता है ? 1
- (क) बैंक
- (ग) ग्राहकों
- (ख) लेनदार
- (घ) उपरोक्त सभी